
NAUČNE PUBLIKACIJE DRŽAVNOG UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU

Seriya B: Društvene & humanističke nauke

2018 | Volumen 1 | Broj 1

NAUČNE PUBLIKACIJE DRŽAVNOG UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU

Seriya B: Društvene & humanističke nauke

Glavni i odgovorni urednik

Prof. dr Milica Vujičić

Za izdavača

Prof. dr Miladin Kostić, rektor

Uredništvo

Prof. dr Miladin Kostić, Državni univerzitet u Novom Pazaru
Prof. dr Aleksandar Ćirić, Univerzitet u Nišu – Pravni fakultet
Prof. dr Miloš Kovačević, Univerzitet u Kragujevcu – Filološko-umetnički fakultet
Prof. dr Spasenija Ćeranić, Univerzitet u Istočnom Sarajevu – Filozofski fakultet
Prof. dr Vladan Petrov, Univerzitet u Beogradu – Pravni fakultet
Prof. dr Samir Arnautović, Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet
Prof. dr Bojan Krstić, Univerzitet u Nišu – Ekonomski fakultet
Prof. dr Lela Ristić, Univerzitet u Kragujevcu – Ekonomski fakultet
Prof. dr Darko Hinić, Univerzitet u Kragujevcu – Prirodno-matematički fakultet
Prof. dr Marko Mihić, Univerzitet u Beogradu – Fakultet organizacionih nauka
Prof. dr Boban Melović, Univerzitet Crne Gore – Ekonomski fakultet
Prof. dr Saša Petković, Univerzitet u Banjoj Luci – Ekonomski fakultet
Doc. dr Amila Pilav-Velić, Univerzitet u Sarajevu – Ekonomski fakultet
Doc. dr Ana Aleksić, Univerzitet u Zagrebu – Ekonomski fakultet
Doc. dr Domagoj Hruška, Univerzitet u Zagrebu – Ekonomski fakultet

Izdavački savet

Prof. dr Dragan Bogdanović, DUNP
Prof. dr Nada Vignjević Đorđević, DUNP
Doc. dr Aleksandra Popin, DUNP
Doc. dr Đerđi Erdeš Kavečan, DUNP
Doc. dr Emir Ćorović, DUNP
Doc. dr Enes Ćorović, DUNP
Doc. dr Miloš Petrović, DUNP
Doc. dr Mirjana Beara, DUNP
Doc. dr Senad Ganić, DUNP
Dr Ahmedin Lekpek, DUNP
Dr Alma Dobardžić, DUNP
Dr Milena Belić, DUNP
Dr Samir Manić, DUNP
Dr Semir Vehapi, DUNP
Dr Zenaida Šabotić, DUNP

Sekretar Uredništva
Doc. dr Ernad Kahrović

Lektura
Doc. dr Azra Mušović
Doc. dr Dragana Novakov
Doc. dr Jelena Grubor Hinić
Doc. dr Olivera Žižović

Tehnički urednik
Irfan Fetahović

Štamparija
SVEN, Niš
Tiraž – 50 primeraka

ČASOPIS IZLAZI DVA PUTA GODIŠNJE – u aprilu i oktobru

Izdavač:
DRŽAVNI UNIVERZITET U NOVOM PAZARU
Vuka Karadžića bb, Novi Pazar
Tel: 020/317-752
www.np.ac.rs

ISSN: 2619-998X

eISSN: 2620-0074

UDC 3

COBISS.SR-ID 260649484

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
3
NAUČNE publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru.
Seriya B, Društvene & humanističke nauke
/ glavni i odgovorni urednik Milica Vujičić.
- Vol. 1, br. 1 (2018) - . - Novi Pazar, Vuka Karadžića bb,
Državni univerzitet u Novom Pazaru, 2018 - (Niš : Sven). - 28 cm
Polugodišnje.
ISSN 2619-998X = Naučne publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru.
Seriya B, Društvene & humanističke nauke
COBISS.SR-ID 260649484

NAUČNE PUBLIKACIJE DRŽAVNOG
UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU
Serija B: Društvene & humanističke nauke

SADRŽAJ

2018 | Volumen 1 | Broj 1

April 2018.

UVODNIK

Milica Vujičić1-3

IZVORNI NAUČNI ČLANCI

KRIVIČNO DELO SAKAĆENJA ŽENSKOG POLNOG ORGANA IZ ČLANA 121a
KRIVIČNOG ZAKONIKA SRBIJE

Emir Ćorović..... 4-13

PREGLEDNI ČLANCI

BIOPREDUZETNIČKE INOVACIJE KAO OSNOVA ZA POKRETANJE NOVIH
POSLOVNIH PODUHVATA

Nataša Đorđević | Ernad Kahrović | Dejan Mirčić | Mirjana Beara14-27

UNUTRAŠNJI IZAZOVI ODRŽIVOG RAZVOJA RURALNIH PODRUČJA REPUBLIKE
SRBIJE

Goran Kvirgić | Lela Ristić28-46

SEGMENTACIJA I POZICIONIRANJE NA TRŽIŠTU ORGANSKE HRANE

Semir Vehapi47-58

OBJEKTIVNA PROIZVODNA ODGOVORNOST MEDICINSKIH POSLENIKA U
PRAVU SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

Samir Manić59-72

HETEROGENA FILOZOFSKA SHVATANJA O KAZNI SA POSEBNIM OSVRTOM NA
KAŽNJAVANJE MALOLETNIKA

Selvedin Avdić73-84

PRIKAZ

POSLOVNA ANALIZA I KONTROLA – INSTRUMENTI UNAPREĐENJA
KONKURENTNOSTI PREDUZEĆA, BOJAN KRSTIĆ, LJILJANA BONIĆ,
EKONOMSKI FAKULTET U NIŠU, 2018.

Tamara Rađenović.....85-87

Uvodnik

Poštovani,

Izuzetno nam je zadovoljstvo da predstavimo prvi broj časopisa *Naučne publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru, Serija B: Društvene & humanističke nauke*.

Misija časopisa jeste da se akademskoj javnosti, rešavaocima problema i donosiocima odluka u ključnim društvenim i humanističkim oblastima pruži prilika da svoje naučne i stručne radove učine dostupnim domaćoj i međunarodnoj naučnoj javnosti.

Primarni cilj časopisa jeste objavljivanje originalnih i preglednih naučnih radova, stručnih članaka, te prikazivanje knjiga i održanih naučnih konferencija u relevantnim oblastima *ekonomije, menadžmenta, prava, politikologije, sociologije, filozofije, psihologije i filologije*. Radovi koji su već objavljeni ili ponuđeni za objavljivanje u nekoj drugoj publikaciji, ne mogu biti štampani u ovom časopisu.

Dinamika publikovanja časopisa jeste dva puta godišnje, u aprilu i oktobru, na srpskom ili engleskom jeziku. Rokovi za slanje radova Uredništvu su 15. februar (za broj koji izlazi u aprilu), odnosno 15. avgust (za broj koji izlazi u oktobru).

Sadržaj časopisa *Naučne publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru, Serija B: Društvene & humanističke nauke*, Volumen 1, Broj 1 čine: jedan izvorni naučni članak, pet preglednih, i prikaz knjige.

Ratifikovanjem Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, u Krivični zakonik Srbije iz 2016. godine uvedeno je krivično delo sakaćenja ženskog polnog organa. U vezi s tim, *Emir Ćorović* analizira biće ovog krivičnog dela, ukazujući na određene slabosti, s ciljem unapređivanja postojeće regulative. Vodeći se klasikacijom koju je dala Svetska zdravstvena organizacija, autor ukazuje na četiri osnovne vrste genitalnog sakaćenja žena, kao što su, na primer: klitoridektomija, obrezivanje, infibulacija i ostali slučajevi. U radu je dat kratak prikaz krivičnog zakonodavstva Nemačke, Austrije, Hrvatske i Italije, ali i naučno utemeljeno elaborirana analiza bića pomenutog krivičnog dela. Autor ističe i određeni broj nedoumica u vezi s članom 121a Krivičnog Zakonika koje mogu biti dobra osnova za produbljeno proučavanje ovog krivičnog dela.

Mala i srednja preduzeća (MSP) od posebnog su značaja za razvoj nacionalne ekonomije. Kreiranje novih radnih mesta, podizanje životnog standarda i izbalansirani regionalni razvoj, zavise od broja i uspešnosti MSP, kao i od njihovog ravnomernog rasporeda u svim delovima zemlje. U vezi s tim, autori *Nataša Đorđević, Ernad Kahrović, Mirjana Beara i Dejan Mirčić* popularizuju biopreduzetništvo i biopreduzetničke inovacije, kao osnovu za povećanje broja malih i srednjih preduzeća. Biopreduzetništvo podrazumeva svaki vid pokretanja novog poslovnog poduhvata kroz modifikovanje živih organizama usmerenih ka zadovoljenju ljudskih potreba. U prvom delu rada, dobrim poznavanjem ekonomije i

determinanti preduzetništva, kao pokretačkih snaga u izboru inovacija, autori ukazuju na nove poduhvate uspešne primene biološkog znanja kroz sedam primera biopreduzetništva u praksi, kao što su: zdravstveno ili takozvano *crveno biopreduzetništvo*, poljoprivredno ili *zeleno biopreduzetništvo*, industrijsko ili *belo biopreduzetništvo*, kao i primena biologije u oblastima ekologije, forenzike, informatike i turizma. U drugom delu rada date su ključne karakteristike biopreduzetnika. Treći deo rada, koji se tiče univerzitetske podrške biopreduzetničkim inovacijama, sagledavanjem kroz tri aspekta, jasno odslikava potrebu za fleksibilnijim nastavnim planovima i programima koji će pratiti potrebe tržišta.

Oslanjajući se na društvenu, ekonomsku, sociološku i ekološku relevantnost koncepta održivog razvoja ruralnih područja, *Goran Kvrgić* i *Lela Ristić* istražuju ključne unutrašnje izazove razvoja ruralnih područja, kako bi se ostvarila adekvatna valorizacija njihovog teritorijalnog kapitala, i povećala atraktivnost za življenje. Na osnovu SWOT analize identifikovani su važni unutrašnji izazovi za koje je potrebno naći rešenje za održivo upravljanje resursima, transfer znanja i tehničko-tehnološki napredak, povećanje konkurentnosti, razvoj prehrambenog lanca, uz logističku podršku sektoru. Kroz proces istraživanja potvrđena je osnovna hipoteza da održivi ruralni razvoj u Republici Srbiji ne zavisi samo od adekvatnih strateških pravaca razvoja i njihovog sprovođenja u praksi, nego i od neposredne uključenosti ključnih aktera na svim nivoima.

Polazeći od činjenice da se pitanje krivično-pravne reakcije prema maloletnicima naslanja na učenju o krivičnim sankcijama uopšte, *Selvedin Avdić* u prvom delu rada ukazuje na pojmovno određenje i elemente kazne. Prilikom određivanja pojma kazne, ističu se zajedničke karakteristike sistema kazni prihvaće u raznim državama, kao i specifičnosti pojedinih kaznenih sistema. U drugom delu rada autor posvećuje pažnju različitim teorijskim shvatanjima, u odnosu na opravdanost primene kazne prema maloletnicima, osnov prava države da kažnjava, kao i svrhu kažnjavanja maloletnika. Poteškoća u procesu određivanja cilja kazne prema maloletnim delinkventima, potiče iz nerešenih sukoba mišljenja, kao što su: rehabilitacija nasuprot zaslužene kazne; pomoć nasuprot pritiska i kažnjavanja; reagovanje prema posebnim okolnostima pojedinačnog slučaja nasuprot reagovanju u skladu sa zaštitom društva generalno; generalno odvracanje nasuprot pojedinačnom lišavanju prava.

S obzirom na to da tržište organske hrane u poslednje dve decenije ostvaruje značajan rast, i da njegov uspeh zavisi od kreiranja i izbora odgovarajućih marketing strategija, *Semir Vehapi* ukazuje na značaj segmentacije i pozicioniranja kao bazičnih strategija i važnog faktora ostvarivanja konkurentne prednosti proizvođača organske hrane. Takođe, u radu su analizirane i predstavljene najvažnije osnove za segmentaciju i pozicioniranje na pomenutom tržištu. Rezultati analize ukazuju na značajnu ulogu geografskih, socio-demografskih i biheviorističkih varijabli u postupku segmentacije organskog tržišta, uz naglašenu potrebu za pozicioniranjem organskih prehrambenih proizvoda, a na osnovu instrumentalnih i terminalnih vrednosti. Osim navedenog, u radu su identifikovane i mnogobrojne mogućnosti za uspešno diferenciranje organskih proizvoda, budući da uspešna segmentacija i pozicioniranje zahtevaju diferenciranje proizvoda.

Samir Manić ističe da u većini pravnih sistema na današnjem stupnju razvoja pravnih odnosa, prevladuje stav da za štetu koja nastane zbog nedostatka proizvoda, koji je postojao još u vreme njegovog stavljanja u promet, objektivno odgovara njegov proizvođač. Pored ukazivanja na činjenicu da medicinska sredstva imaju karakter proizvoda, autor postavlja pitanje da li za štetu koju pretrpi pacijent od medicinskih sredstava s nedostatkom može, pored njegovog proizvođača, odgovarati i medicinski poslenik (zdravstvena ustanova, privatna praksa), koji je upotrebom takvog medicinskog sredstva pacijentu prouzrokovao štetu. Autor detaljno elaborira brojne argumente i sudske odluke *protiv* i *za* proširenje objektivne odgovornosti za štetu na medicinske poslenike. Iako je uz njihovo nastojanje, odgovornost za ovu štetu prebacivana isključivo na proizvođače medicinskih sredstava, u čemu su imali podršku sudske prakse, evidentno je da raste potreba da se i medicinski poslenici učine odgovornim za načinjenu štetu.

U odeljku *Prikazi*, *Tamara Rađenović* predstavila monografiju *Poslovna analiza i kontrola – instrumenti unapređenja konkurentnosti preduzeća*, čiji su autori dr Bojan Krstić, redovni profesor Ekonomskog fakulteta u Nišu, i dr Ljiljana Bonić, vanredni profesor Ekonomskog fakulteta u Nišu.

Prilika je da u ime Uredništva časopisa zahvalim, pre svega, autorima prilogâ objavljenih u ovom broju. Istovremeno, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima i lektorima na uloženom trudu, stručnim sugestijama, komentarima i uputstvima autorima rukopisa.

Glavni i odgovorni urednik

Milica Vujičić

Milica Vujičić, redovni profesor na Državnom univerzitetu u Novom Pazaru, doktorirala iz oblasti kvantitativne analize istraživanja tržišta prehrambenih proizvoda na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Ključne oblasti njenog naučnog interesovanja – upravljanje ruralnim razvojem i agrarna politika.